Tegn på læring - Natur & Science 2026

1. Pædagogisk begrundelse for vores indsats

Det, vi vil sætte særligt fokus på i udviklingen af det pædagogiske læringsmiljø.

Valgt med baggrund i det vi ved for ex. vores faglige viden, vores kendskab til den aktuelle børnegruppe, børnenes spor, vores fælles faglige refleksioner og vores evalueringer.

Når børnene undersøger smådyr og frugt i deres naturlige omgivelser, styrkes deres evne til at observere, sammenligne og reflektere. Samtidig udvikles deres sprog, når de sætter ord på det, de oplever, og deler deres viden og undren med andre.

Arbejdet med insekter i vand og på land samt høst giver børnene mulighed for at udforske naturen gennem egne oplevelser, undersøgelser og sanseerfaringer. Ved at være nysgerrige, stille spørgsmål og eksperimentere udvikler børnene en begyndende forståelse for naturens sammenhænge, biodiversiteten og årstidernes skiften.

Høst temaet giver børnene indsigt i, hvor maden kommer fra, og hvordan frugter vokser og modnes. Gennem praktiske aktiviteter som at høste, smage og anvende naturens råvarer oplever børnene naturens kredsløb og får forståelse for bæredygtighed og respekt for naturens ressourcer.

Fokus: Natur/ Science.

Tidsperiode:	**Udarbejdet af**
Uge 35 - 40	Camilla, Frida, Miriam, Nana & Randi

2. formål/Mål for læringsmiljøet i perioden

Vores formål/mål for læringsmiljøet i perioden er, at børnene oplever/lærer/mestrer/ - understøttes i:

- Børnene udvikler nysgerrighed og interesse for naturen gennem undersøgelser af insekter og smådyr i vand og på land.
- Børnene får erfaring med at observere, sammenligne og stille spørgsmål om naturens dyr og frugt.
- Børnene oplever sammenhængen mellem høst, frugt og naturens kredsløb.
- Børnene udvikler respekt for naturen og lærer at behandle dyr og planter omsorgsfuldt.
- Børnene udvikler deres sanser gennem oplevelser i naturen, hvor de undersøger, mærker, dufter, lytter og ser naturens mange materialer.

Hvordan knytter ovenstående formål/mål sig til vores pædagogiske læreplan – og herunder det fælles pædagogiske grundlag, de 6 læreplanstemaer og læreplansmålene?

- Kultur, æstetik og fællesskab
- Natur, udeliv og science
- Krop, sanser og bevægelse
- Kommunikation og sprog
- Social udvikling
- Alsidig personlig udvikling

Hvordan knytter ovenstående formål/mål sig til Klar til læring og de 7 kompetencer?

- Robusthed
- Behovsudsættelse
- Nysgerrighed
- Vedholdenhed
- Automatisering
- Selvregulering
- Gode omgangsformer

Sådan gør vi

Fokus for Børnehaven:

Astro: Dyr i vandet, Æbler

Jupiter: Æbler - hvilket insekt lever af æbler

Saturn: Naturens insekter (regnorme, bo til insekter), naturens elementer (eksperimenter med vand samt leg omkring søen, Æbler

Fokus for Vuggestuen:

Pluto og Merkur: Sanser (føle, lugte, smage, høre). Undersøge og kigge på insekter og andre smådyr, med fokus på respekt for dyrene.

Fælles aktiviteter:

Bål: Pandekager med revet æbler i. (NC står for bål, RW står for pandekager.) d. 18 sep.

Æblejuice: Børnehaven og de store laver fælles æblejuice uge 39 - onsdag minus astro. (Jupiter)

Sådan forholder vi os, som voksne:

Alle voksne er som voksne aktivt deltagende i alle aktiviteterne, hvor vi sammen med børnene er nysgerrige og undersøgende.

Sådan bliver børnene aktive medskabere af egen læring:

Børnene er aktive medskabere af deres egen læring ved selv at undersøge, udforske og eksperimentere i naturen. De får mulighed for at følge deres nysgerrighed, stille spørgsmål, komme med idéer og være med til at vælge, hvilke insekter og frugter de vil undersøge nærmere.

Gennem leg, sanselige oplevelser og fælles dialoger bidrager børnene med egne erfaringer og refleksioner. De deltager aktivt i aktiviteter som insektjagt, undersøgelser ved vand, høst af frugt samt kreative projekter med naturmaterialer. Personalet understøtter børnenes læring ved at være med undersøgende, stille åbne spørgsmål og skabe rum for fordybelse, så børnene oplever, at deres ideer og initiativer har værdi.

Tiltag/aktivitet (hver stue udfylder selv)

Børnehaven:

Astro:

Vi starter med at snakke om hvilken dyr børnene tror vi kan finde i søerne.

- Vi vil undersøge 4 søer der ligger i nærheden af børnehaven, Den lille sø bagved UG (uge 35) , søen i mosen (uge 36), Hedensted søerne (uge 37) og Tranebo søen (uge 38). Vi vil tage billeder af de forskellige dyr i vandet vi fanger med fiskenet. Derefter undersøger vi hjemme hvad det er for nogle dyr. Snakker om: var det de dyr vi regnede med at finde elle fandt vi nogle andre.
- Vi vil snakke lidt om æblet der vokser på børnehavens legeplads.
- Vi vil være med til at lave forrådnelses bur i det gl. hønsehus med æbler, hvor vi kan følge æblet under forrådnelsesprocessen. Vi vil holde øje med hvilken dyr der bliver tiltrukket af æbler.
- Vi vil lave æblepynt til vinduerne og vennely. (Uge 40)
- Vi vil være med til at lave æble juice i uge 39.

Jupiter:

- Æbletræ - der klippes æbler og æbleskrog
- Æbletegninger - klippe æblets udvikling, labyrinter, tegne æblets udvikling
- Lave æblemost (uge 39)
- Lave æbletryk
- Lave æblegrød - låner astrohuset for at kunne lave det sammen med børnene
- Lave æblepandekager over bål for alle

Saturn:

- Lave Æbletryk
- Lave æblemost (uge 39)
- Vi har valgt at vores tur hver mandag skulle gå til den samme nærliggende sø hvor vi tilrettelægger vores dags aktivitet efter de ting vi finder
- Vi finder og studere insekterne og snakker om deres leveforhold
- Vi undersøger vores fund gennem mikroskop

Vuggestuen:

Pluto og Merkur:
Vi maler med forskellige frugter/grønt. Vi finder blade og "frø".

Vi kan/vil lave frugt og grøntsags tryk, samt finde blade og lave insekter ud af dem. Vi vil ud i naturen, og udnytte vores sanser, hvor vi vil kigge, røre og dufte til bla. Skoven, bladene og græsset.
Smådyr for efteråret, frugt/grønt/blade (sanser), evt "hjemmelavet maling" så de små kan være med.
Insekthoteller (Hoteller til overvintrende dyr fx pindsvin).

Konkrete aftaler:

- **Hvem gør hvad?**

Bål: Pandekager med revet æbler i. (NC står for bål, RW står for pandekager.) d. 18 sep.

Æblejuice: Børnehaven og de store laver fælles æblejuice uge 39 - onsdag minus astro. (Jupiter)

Nyhedsbrev: Pluto/FM

Forrådnelsesbur: Laver Æble forrådnelsesbur i hønsehuset. (MD)

- **Hvem leder og hvem følger?**

  Dette tema skal øve personalet i at bevæge sig både foran og ved siden af børnene. Personalet understøtter børnenes læring ved at være med undersøgende, stille åbne spørgsmål og skabe rum for fordybelse, så børnene oplever, at deres ideer og initiativer har værdi. Vi vil gerne give plads til at følge børnenes spor under temaet.

3. Evaluering af praksis

Undersøgelse af sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes læring, udvikling, trivsel og dannelse

Sådan vil vi undersøge, hvad børnene oplever/lærer/erfarer/mestrer?

Hvilke tegn tror vi, der vil være på, at læringsmiljøet (vores praksis i fokus) giver børnene passende udfordringer – understøtter deres læring, udvikling, trivsel og dannelse?

- Børnene viser interesse for at finde og undersøge insekter og smådyr.
- Børnene kan beskrive forskelle på dyr, der lever i vand, og dyr, der lever på land.
- Børnene deltager aktivt i samtaler om naturen og stiller spørgsmål.
- Børnene genkender nogle almindelige insekter, frugt og afgrøder fra høsten.
- Børnene viser omsorg for naturen ved at håndtere dyr forsigtigt og rydde op efter aktiviteter.

Hvilken data lader vi os informerer af – hvilken dokumentation kan fortælle os om, hvordan vores læringsmiljø (vores praksis i fokus) imødekommer børnenes behov/ understøtter deres læring?

(Ex. Fotos, videoklip, læringshistorier, praksisfortællinger, iagttagelser, børneudsagn, registreringsark, børnenes produkter)

- Foto (Hænges op i vennely og på blå væg)
- Kreative produkter noget hænges op i Vennely.
- Børne udsagn
- Æble forrådnelses bur i hønsehuset. (MD)

Hvem gør hvad for at indsamle – konkrete aftaler

Hver stue står for at indsamle ovenstående for hver stue.

Hvad har vi set og lært?

Hvad vil vi eventuelt ændre/justere/forbedre i læringsmiljøet?

Hvad viser data om, hvordan læringsmiljøet imødekommer børnenes behov/understøtter deres læring, udv., trivsel og dannelse?

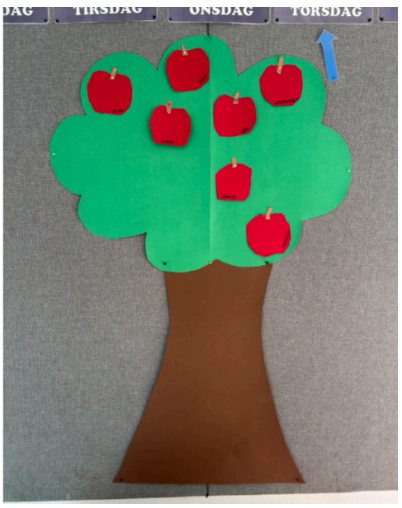
Vi oplever at børnene viser interesse for insekter og smådyr på legepladsen. Vi hører mange samtaler på legepladsen mellem børn/voksne og barn/barn om hvordan man behandler dyrene og passer på dem. Vi ser at astro er meget optaget af de dyr man kan finde i søerne, og ved hvad dyrene hedder.
Astro har lavet små opgaver om de dyr, der leger i søen og ved søen. Hvor vi kan se at de har lært om de forskellige dyr.
Vi hører også børnene indbyrdes have dialoger om dyrene, både når vi er ude ved søen, og når de står og kigger på vores væg i astro. På væggen hænger der billeder af de 4 søer vi skulle have besøgt, billeder af de dyr vi måske kunne finde og de dyr vi så fandt.
Den sidste sø vi besøgte, fandt vi desværre ingen dyr i vandet, og det var de meget skuffede over. Men der var en lille gruppe der over fra Løsning Skole som også ledt efter dyr. De fandt et dyr, som de kaldte noget forkert. Der rettede flere af astrobørnene dem om hvad det var for et.
Astro har været ude og se de æbler der blev lagt i hønsehuset, hvor vi skulle se hvilken dyr der blev tiltrukket af dem, og havde lyst til at spise. De har lavet små opgaver om æblet, men de opgaver være handlede om at lege med tal.

Jupiter lavede et eksperiment med vand og forskellige materialer - æbler i forskellige størrelser, ske, viskelæder og en glaskugle. Gennem billeder dokumenterede vi læringen for børnene. Børnene startede med at mærke og veje tingene for derefter at gætte, hvad det ville flyde og hvad der ville synke. Til sidst prøvede børnene selv at lægge tingene i vandet, hvorefter der opstod dialoger omkring tingenes opbygning, størrelser og materialer.
Vi har også haft forskellige tegninger om æblets udvikling fra kerne til et æble hængende på træet. Det

Saturn har været meget betaget af at finde insekter ved vores nærliggende sø, og efterfølgende finde viden om insektets levevilkår. Børnene har gentagende gange søgt over mod dunhammerne ved søen, Mange af børnene har haft travlt med at knække, undersøge og lege med dunhammerne. Mange af vores snakke ved søen har også omhandlet de forskellige spiselige bær og frugt.

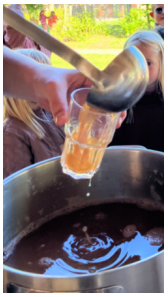
Vuggestuen har lavet billeder med tryk af forskellige grøntsager, for at se hvilke mønstre de forskellige ting giver og for at vise at man kan bruge mange forskellige ting til at male med. Vi har gemt billeder af trykkene og hængt dem op så børnene kan kigge på dem, fortælle om dem og vise dem. De store børn har lavet kunstneriske edderkopper af forskellige materialer, så de gengiver edderkoppen på forskellige måder bl.a. Med malet æggebakke og med håndaftryk. Her har de fået sanserne i spil, som vi gerne ville. Nogle er stadig meget udfordret af at få maling på fingrene eller få fingrene "ned i naturen", men andre viser det er spændende at tale meget om det med os og gerne vil lave mere selvom aktiviteten er "slut".
Vuggestuen har samtidig valgt at følge børnenes spor meget, her viser de, at de faktisk synes det er spændende at rode i krat efter insekter. De er også blevet opmærksomme på at insekter er skrøbelige og fortæller hinanden og os voksne at vi skal passe på dem. Vi har brugt fokusord (med billeder) og flere af børnene kan efterhånden gengive hvad der er på billedet og snakken har udviklet sig fra hvad det er til fx hvilke farver det har eller hvad forskellen er på sommerfugle og natsværmere som jo umiddelbart ser ens ud. Merkur har også læst bøger om "Kaj vil have æble", der har åbnet for muligheden for at snakke om æbler, hvor de findes, hvordan de falder af træerne om efteråret.

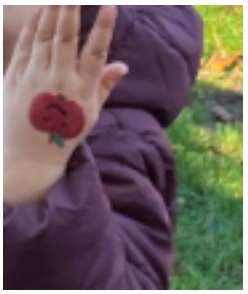

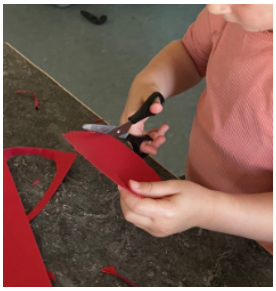

Æblemost var en succes. Børnene var nysgerrige. Både børnehavebørnene og de store vuggestuebørn der deltog. I vuggestuen snakkede vi om at børnehaven havde lavet æblemost til os og at det kom fra æbler. Her snakkede de om hvordan det smagte, sur/sød. God fællesskabende aktivitet, hvor de hjalp hinanden på tværs, fx var det svært for vuggestuebørnene selv at dreje, men med hjælp fra de større børn kunne de få succes med at dreje rundt. Børnene oplevede stolthed og kunne på sigt hjælpe med at guide fx Astrobørnene der ikke bare "tog over", men hjalp de mindre børn med hvordan de kunne gøre det. Mange børn deltog ikke, men der var flere der deltog end først regnet med.

Hvad er som forventet?

Vuggestuen: børnene viser nysgerrighed omkring insekter og naturens materialer. De vil gerne undersøge hvor de bor og hvad de er. De ved hvor de fleste dyr kan findes. Det var forventeligt at nogle af børnene ville blive udfordret af at skulle have hænderne i fx maling eller rode i krat, men med støtte og hjælp kom de igennem det.

Astro: Børnene viser interesse og nysgerrighed på dyr der lever i søer. De var meget optaget af at undersøge søerne, var meget nysgerrig på hvad hedder det dyr vi finder, og er der noget specielt med det dyr.

Jupiter: Vi havde meget fokus på æblerne og vi havde en forventning om at skabe en nysgerrighed omkring æblet og hvad æblet kunne. Måderne æbler kan spises på, og selvom man ikke kan li' et æble, så kan man måske godt li' æblepandekager eller æblegrød eller omvendt.

Saturn: Vi havde en generel forventning om at vores børn ville udvise en stor nysgerrige og have en legende tilgang ved søen. Men også at selve gåturen ville være en udfordring.

Hvad overrasker os?

Vuggestuen: vi har nået mere end jeg havde regnet med (personalemangel har været udfordrende i at skabe "dybdegående aktiviteter". Børnenes egne initiativer - uden for de opstillede aktiviteter - i selv at lede efter insekter og have fokus på dyrelivet udenfor. Vi har udvalgt lidt svære fokusord fx natsværmer, men med gentagelser har de fleste børn lært at kunne sige ordet. Vi har været overrasket over, hvordan børnene har været gode til at "holde sig inden for rammerne" når vi har malet, men måske skal de også have mulighed for at udfolde sig uden de store faste rammer.

Astro: Vi blev overrasket over at børnene blev fanget af de små opgaver, vi lavede om små dyr og æblerne. Det overraskede os også at børnene var gode til at samarbejde med deres faste makker, når vi var ude ved søerne.

Jupiter: Vores børn kalder mere på at klippe klistre end vi har været bevidste om. Vores børn kalder på at øve sig med en saks og få flere erfaringer med denne.

Saturn: Det overraskede os hvor mange af vores børn der søgte ned til vandkanten og udviklede fantasifulde lege. Mange af vores børn var fanget og draget meget til de små vandinsekter og kunne bruge flere minutter på at nærstudere et specifikt insekt. Flere af vores børn fandt meget sjov i at lege inde imellem buskene hvor de på tværs af indgik i hinandens lege og samarbejde om at nå deres mål.

Hvad lykkedes vi med?

Vuggestuen: Vi oplever, at det lykkedes at få de børn, der ikke kan finde en leg pt med i at så leder vi efter insekter. Dermed stiller vi et fællesskab til rådighed, der ikke kræver, at man er opfindsom i en leg, men kan følge med rundt og kigge på den mængde man kan overskue på det tidspunkt. Det er lykkedes med at skabe nysgerrighed på naturen og de ting der findes. Vi har også været ude i alt slags vejr, som de fleste børn faktisk synes er fedt. Der er højere til loftet udenfor og det gør at flere børn trives i at lave deres egne ting, men også finde nye legemuligheder - som ikke er bundet op på konkret legetøj.

Astro: Vi oplevede at lykkes med med temaet, når vi kunne komme afsted på tur, at børnene var meget optaget og vi havde nogle rigtig gode tur. Det har lykkes os at gøre det spændende for børnene, så de fik interesse i at alle ville deltage. Det er også lykkedes at personalet har været aktiv deltagende i det hele.

Jupiter: Vi lykkes med at skabe en nysgerrighed på æblet og det mange måder at blive brugt. Vores børn har været madmodige i forhold til at smage på de forskellige måder som æblet kan bruges. Et skåret æble vs et helt æble. Æblegrød vs. æblepandekager osv. Mosten vs den juice man kan købe i butikkerne. Et æble er ikke bare et æble. Vi har gennem et spil skabt en interesse for at spille generelt på stuen.

Saturn: Vi oplevede at flere af vores børn brugte deres fantasi til at lege i buske og ved vandet. Nogle af de børn, som ofte er med i periferien, søgte jævnaldrende børn og dannede legefællesskaber som var unikke for søen. Det lykkedes at få personalet til at være aktive og bruge sig selv og deres styrker til at skabe en spænding og interesse hos børnene. Mange af vores børn fik mod på at undersøge søens fysiske rammer uden at skulle have

en voksen ved siden af dem. Vores børn fik opbygget en forståelse og evne til at hjælpe hinanden og anerkende hinandens styrker.

Hvad gik mindre godt?

Astro: At vi ikke kunne fuldføre vores tur pga sygdom i huset. Det har været meget ærgerligt, da de søer vi måtte aflyse var de søer der normalt er meget dyre liv i.

Vuggestuen: Fokusordene var lidt svære at koble på noget konkret i hverdagen og vi havde måske valgt lidt flere end vi burde. Vi har måske ikke nået alt det vi gerne ville have gjort i dette tema, da vi har været udfordret ift. personale. Aktiviteter blev aflyst. Dog blev legepladsen brugt meget, så vi var ude i naturen.

Jupiter: Det var hurtigt vores kreative produkter, som blev aflyst, når tingene skulle gå lidt stærkt pga fx sygdom.

Saturn: Vi indså hurtigt at vores største udfordring var selve gåturen til og fra søen. Mange af vores børn har behov for at gå med en voksen i hånden. Gå turen måtte stoppes flere gange for at en voksen kunne guide og løse problemer. Ud over vores tur til søen måtte vi nogle gange udskyde vores krea aktiviteter

Hvad kan vi lære af det set i forhold til vores formål/mål?

Vuggestuen: vi behøver ikke altid opfinde den dybe tallerken ift naturforbundethed. Når vi voksne (eller fx børnehave viser interesse for de forskellige naturmaterialer, dyr og gemmesteder, så smitter nysgerrigheden af på børnene. Vi kan arbejde med at finde materiale (bøger, sange, konkreter), der kobler temaet sammen med andre aktiviteter. Fx har vi på merkur læst "kaj vil have æble". Kan vi lave mere på tværs af stuerne. Fx kobling af børnehave og vuggestue.

Astro: Vi har lært at hvis vi følger børnene perspektiv, og tager udgangspunkt i deres interesse, kan vi nemmer vække interesse for det tema vi. Vi får nemmer ved at dreje emnet ind over.

Jupiter: Kan vores aktiviteter tænkes ind som et fælles projekt på legepladsen, hvor vi også har plads til børn fra andre stuer? De dage vi lavede aktiviteter udenfor havde vi mange børn fra andre stuer med, som gerne ville være en del af det.

Saturn: Vi har fået øjnene op for vigtigheden af at følge børnenes perspektiver og hvordan børnenes interesse bliver udviklet i takt med hvordan personalet bruger sig selv og går foran.

Vi fik øjnene op for hvor meget det gavner vores børn at komme ud og bruge deres krop og fantasi i naturen.

Hvordan skal det, vi har lært, have betydning for vores pædagogiske praksis fremover?

Flere aktiviteter på tværs, med et gennemgående tema: fx æblerne, der bliver et fælles projekt som alle får noget ud af (enten aktiv del i processen eller får del i "resultatet").

Tænke stuens projekter ind som kan deles som ressource med de andre stuer, fx ved sygdom i huset. Det styrker også fællesskabet på tværs.

Overordnede temaer kan også tænkes ind i fællesfredag fx. Aktiv tilvalg til fællesfredag, i stedet for alle skal være med. Evt med omdelte sange så de andre stuer kan forberede sig.

Vidensdeling.

Hvordan kan det, vi har lært, overføres til andre situationer eller steder i læringsmiljøet?

Børneperspektiv/aktiv deltagelse med valg kan evt inddrages mere.